

مختصری در باب

کانون وکلای دادگستری
منطقه اصفهان

وکالت

معاضدتى - تخمیری

سید احمد باختر

عضو هیئت علمی کانون وکلا

باختر، احمد

مختصری در باب وکالت معاضدتى - تسخيرى / سيداحمدباختر؛ [برای]
کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان. -- تهران: نوای عدالت: خط سوم،
۱۳۸۵.

۱۴۱ ص.

ISBN 964-96983-0-2: ریال ۱۵۰۰۰

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: به صورت زیرنویس.

۱. وکالت -- تسخيرى -- ایران. الف. ایران. قوانین و احکام. ب. کانون
وکلای دادگستری استان اصفهان. ج. عنوان.
۴م ۲ب / ۸۶۴ KMH ۳۶۴ / ۵۵۰۲۹

کتابخانه ملی ایران

۱۵۲۳۵-۸۵م

نوای عدالت

وکالت معاضدتى - تسخيرى

مؤلف: سيد احمد باختر

ناشر: نوای عدالت ۶۶۴۹۶۷۱۵

چاپ: آینده

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

حروفچینی: دفتر فنى مهندسی تکثیران ۴۴۶۶۹۶۳ - ۳۶۱۰

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

شمار: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴ - ۹۶۹۸۳ - ۰ - ۲

نشانی: انقلاب - لبافی نژاد - نرسیده به کارگر - پلاک ۲۱۳ - طبقه همکف

پخش بوطیقا ۶۶۴۰۰۰۴۲

سخن ناشر

تقارن ورود انتشارات نوای عدالت به عرصه فرهنگی کشور با سال پیامبر اعظم (ص) و یکصدمین سال قانونگذاری در ایران را به فال نیک می‌گیریم. هدف از این انتشارات چاپ و نشر کتب حقوقی و قوانین و مقرراتی است که کمتر به موضوعات آن توجه شده و برای تحقق این مهم دست همکاری به سوی حقوقدانان معظم دراز کرده و انتظار می‌رود با همراهی این عزیزان بتوانیم خدمات شایسته و ارزنده‌ای را به جامعه حقوقی ارائه دهیم.

اینک در گام نخست با همکاری کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان کتاب وکالت معاضدت و تسخیری که تاکنون پیرامون این موضوع تحقیقی بعمل نیامده است را به جامعه حقوقی ایران تقدیم می‌نمائیم.

امید است این اثر مورد استقبال قرار گرفته و مشوقی برای ادامه راه این انتشارات باشد.

نوای عدالت

فهرست تفصیلی مطالب

مقدمه رئیس کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان	۱۳
مقدمه مؤلف	۱۷
دفتر نخست: کلیات	۲۱
گفتار اول - تعریف وکالت	۲۳
گفتار دوم - اقسام وکالت	۲۳
بند اول: وکالت تسخیری (انتخابی)	۲۳
بند دوم: وکالت معاضدتی (انتخابی)	۲۴
بند سوم: وکالت تعیینی (قراردادی)	۲۴
بند چهارم: وکالت اتفاقی	۲۵
بند پنجم: وکالت تبرعی	۲۹
گفتار سوم - تاریخچه وکالت	۳۰
گفتار چهارم - تاریخچه لزوم دخالت وکیل در دعاوی	۳۴
بند اول: تاریخچه لزوم دخالت وکیل در دعاوی حقوقی	۳۴
بند دوم: تاریخچه لزوم دخالت وکیل در دعاوی جزائی	۳۷

دفتر دوم: وکالت معاضدتى..... ۴۵

گفتار اول - جایگاه وکالت معاضدتى ۴۷

گفتار دوم - چگونگی انتخاب وکیل معاضدتى ۴۹

گفتار سوم - تکالیف وکیل معاضدتى ۵۱

بند اول: قبول معاضدت..... ۵۱

بند دوم: تنظیم وکالتنامه ۵۲

بند سوم: مطلع ساختن شعبه قضائى از جریان امور ۵۳

بند چهارم: معافیت از ابطال تمبر مالیاتى ۵۴

بند پنجم: پرداخت خمس حق الوکاله دریافتى به کانون وکلاء..... ۵۵

گفتار چهارم - حدود اختیارات وکیل معاضدتى..... ۵۵

گفتار پنجم - موارد رد وکیل معاضدتى..... ۵۹

گفتار ششم - طرق مرتفع شدن وکالت معاضدتى ۶۰

گفتار هفتم - نحوه پرداخت حق الوکاله وکیل معاضدتى .. ۶۲

گفتار هشتم - وکالت اجبارى ۶۹

بند اول: وکالت در کدام دعاوى اجبارى است ۶۹

بند دوم: مستثنیات وکالت اجبارى ۷۴

بند سوم: دخالت وکیل در چه مراجعى الزامى است..... ۹۱

دفتر سوم: وکالت تسخیرى ۹۷

گفتار اول - جایگاه وکالت تسخیرى ۹۹

گفتار دوم - چگونگی انتخاب وکیل تسخیرى..... ۱۰۰

گفتار سوم - موارد لزوم استفاده از وکیل تسخیرى ۱۰۲

بند اول: جرائم سنگین..... ۱۰۲

بند دوم: جرائم اطفال	۱۱۰
بند سوم: درخواست متهم	۱۱۲
گفتار چهارم - تکالیف وکیل تسخیری	۱۱۴
بند اول: قبول وکالت انتخابی	۱۱۴
بند دوم: عدم تنظیم وکالتنامه	۱۱۴
بند سوم: معافیت از ابطال تمبر مالیاتی	۱۱۵
گفتار پنجم - حدود اختیارات وکیل تسخیری	۱۱۵
بند اول: حق مداخله در دادرسی	۱۱۶
بند دوم: مداخله اعم از حضور یا تقدیم لایحه است	۱۱۶
بند سوم: حق تجدیدنظر خواهی	۱۱۸
بند چهارم: حضور در محل اجرای حکم	۱۱۸
گفتار ششم - موارد رد وکیل تسخیری	۱۱۹
گفتار هفتم - طرق مرتفع شدن وکالت تسخیری	۱۲۱
گفتار هشتم - حق الوکاله وکیل تسخیری	۱۲۶
ضمیمه	۱۲۹
آئین نامه اجرایی ماده ۳۱ و ۳۲ قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری	۱۳۱
فهرست منابع	۱۴۱

کانون وکلای دادگستری استان اصفهان

مقدمه رئیس کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان

با تصویب آئین نامه اجرایی ماده ۳۱ و ۳۲ قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری، وکالت در محاکم حقوقی اجباری گردید. و به موجب ماده ۷ همان آئین نامه با عبارت «کانوهای وکلای دادگستری در استانها و هیئت ماده ۲ آئین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ برنامه سوم توسعه با توجه به ماده ۲۶ قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵^(۱) و ماده ۳۴ لغایت ۴۹ آئین نامه قانون وکالت مصوب ۱۹ خرداد ۱۳۱۶ نسبت به ایجاد و فعال نمودن مؤسسه معاضدت قضائی اقدام نمایند.» کانون مکلف به فعال نمودن مؤسسه معاضدت قضائی گردید. ذکر این نکته ضرور به نظر می‌رسد که کلمه «ایجاد» ناظر به هیئت ماده ۲ آئین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ می‌باشد و ارتباطی به کانون وکلاء ندارد. زیرا از افتخارات بزرگ کانون وکلاء اینست که معاضدت همزاد با نهاد وکالت بوده و از دیرباز کانون به حمایت و معاضدت قضائی مراجعین پرداخته

۱- ماده ۲۴ صحیح است که به نظر می‌رسد در روزنامه رسمی اشتباه تایپی باشد.

است.

در راستای این تکلیف قانونی این کانون در گام نخست برای تسهیل جریان امور و لزوم گسترش فعالیت کمی و کیفی مؤسسه معاضدت قضائی جهت دسترسی افراد بی بضاعت دستور العملی در ۱۲ ماده به تصویب هیئت مدیره رساند. و در گام بعدی به لحاظ وجود سؤالات متعدد و شبهاتی که از یک طرف فرا راه شعبه معاضدت وجود داشت و از طرفی منبعی مستقل که پاسخگوی مسائل و مشکلات موجود باشد در دسترس نبود.

با احساس این خلاء عزم ما را در تهیه و تدوین کتابی مستقل که بتواند بعنوان مرجع نیز مورد استفاده حقوقدانان قرار گیرد، مصمم ساخت. زحمت تهیه این کار را به همکار ارجمند آقای سید احمد باختر که در تسلط به قوانین و مقررات تبحر خاص داشته و صاحب قلم می باشد محول کردیم که بحمدالله در کوتاهترین مدت کتاب حاضر با عنوان «مختصری در باب وکالت معاضدتى - تسخيرى» پیش روی شماست.

اهمیت مطالعه این اثر، با توجه به الزامی شدن وکالت در دعاوی که نویسنده به ظرافت کار توجه ویژه داشته است بر کسی پوشیده نیست. و اهمیت دیگری که برای این اثر می توان قائل شد این است که با توجه به خلاء نسبتاً کاملی که از جهت منابع وجود دارد برداشتن هر قدمی در این راه برای جبران کردن این کمبود ولو هر قدر کوچک و مختصر هم باشد دارای اهمیت و ارزش خاصی بوده و در خور

تشویق و تقدیر است.

محقق در این اثر نو تلاش کرده است تا ناگفته‌های وکالت معاضدت‌ی و تسخیری را با طرح سؤالات متعدد همراه با طبقه بندی موضوعی در خور تحسین بیان کند.

ضمن آرزوی توفیق بیشتر برای این حقوقدان جوان و محقق، مطالعه این کتاب ارزنده و ارزشمند را به همکاران محترم، قضات دانشمند و دانشجویان معزز توصیه می‌نمایم.

سید مصطفی انوری زاده

رئیس کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان

بنام او

عدالت قضائی ایجاب می‌کند که افراد کم در آمد و بی بضاعت در برخورداری از وکیل و پرداخت هزینه‌های دادرسی در عسر و حرج قرار نگیرند. و بدین لحاظ این گروه باید در چتر حمایتی قانون در داشتن وکیل معاضدتی و معافیت از پرداخت هزینه دادرسی قرار گیرند.

و همچنین عدالت قضائی در تأمین رعایت تساوی بین اصحاب دعوی اقتضاء دارد که طرفین از سلاح‌های مساوی جهت مقابله با یکدیگر در دعوای جزائی برخوردار باشند.

متهمینی که توانائی پرداخت حق الوکاله ندارند یا وکیل معرفی نمی‌کنند از این حق محروم نباشند. این گروه نیز باید تحت حمایت قانونی در برخورداری از وکالت تسخیری قرار گیرند.

ضرورت تعیین وکیل معاضدتی با اجباری شدن وکالت در دعوای حقوقی بیشتر نمود پیدا می‌کند. قانونگذار برای تحقق عدالت قضائی این مهم را مورد توجه قرار داده و مقررات خاصی را وضع نموده است که به سابقه تقنینی آن و مقررات مورد نظر در این کتاب اشاره شده

است.

قانونگذار کانون وکلاء را مکلف به تأمین وکیل معاضدتی برای افراد بی بضاعت و کم در آمد جامعه با رعایت شرایط و مقررات خاصی نموده است.

اما وکالت تسخیری به رغم تصریح اصل ۳۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «در همه دادگاهها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانائی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد.» جز در موارد استثنائی که در این اثر مورد مطالعه قرار گرفته هنوز به جایگاه اساسی خود دست نیافته است. امید می رود با الزامی شدن وکالت در دعاوی جزائی که از مطالبات قانونی و بحق جامعه است وکالت تسخیری همچون وکالت معاضدتی بر جایگاه خود تکیه زند.

در کتاب حاضر با عنوان «وکالت معاضدتی - تسخیری» به جایگاه وکالت معاضدتی و تسخیری در حقوق ایران که کمتر به آن پرداخته شده، توجه داشته و تلاش شده تا ناگفته‌های وکالت معاضدتی و تسخیری را به حداقل برساند و همچنین به سؤالاتی که حول محور آن می چرخد با دید تحقیقی بررسی و پاسخ دهد. امید داشته خلایق را که در این زمینه وجود دارد مرتفع سازد.

این کتاب مشتمل بر سه دفتر به شرح ذیل می باشد:

دفتر نخست - کلیات که دارای چهار گفتار به ترتیب گفتار اول: تعریف وکالت، گفتار دوم: اقسام وکالت، گفتار سوم: تاریخچه وکالت و گفتار چهارم: تاریخچه لزوم دخالت وکیل در دعاوی می باشد. دفتر دوم - وکالت معاضدتی که شامل هشت گفتار به ترتیب گفتار اول:

جایگاه وکالت معاضدتى، گفتار دوم: چگونگى انتخاب وکیل معاضدتى، گفتار سوم: تکالیف وکیل معاضدتى، گفتار چهارم: حدود اختیارات وکیل معاضدتى، گفتار پنجم: موارد رد وکیل معاضدتى، گفتار ششم: طرق مرتفع شدن وکالت معاضدتى، گفتار هفتم: نحوه پرداخت حق الوکاله وکیل معاضدتى و گفتار هشتم: وکالت اجبارى، است. و دفتر سوم - وکالت تسخیرى که دارای هشت گفتار بدین ترتیب، گفتار اول: جایگاه وکالت تسخیرى، گفتار دوم: چگونگى انتخاب وکیل تسخیرى، گفتار سوم: موارد لزوم استفاده از وکیل تسخیرى، گفتار چهارم: تکالیف وکیل تسخیرى، گفتار پنجم: حدود اختیارات وکیل تسخیرى، گفتار ششم: موارد رد وکیل تسخیرى، گفتار هفتم: طرق مرتفع شدن وکالت تسخیرى و گفتار هشتم: نحوه پرداخت حق الوکاله وکیل تسخیرى، مى باشد.

ورود به یکى از مباحث حقوق وکالت که سابقه تحقیقى ندارد. کارى است نو که ممکن است نواقصى را به همراه داشته باشد. انتظار مى رود اهل فن با غمض عین ما را از ارشادات خود در رفع و پر بار ساختن این تحقیق بی بهره ن سازند.

وظیفه دارد از هیأت مدیره محترم کانون وکلای دادگستری منطقه اصفهان خاصه جناب آقای سید مصطفی انوری زاده ریاست محترم کانون که بنده را رهین محبت خویش ساخته و زمینه چاپ و نشر این اثر را فراهم نمودند صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

سید احمد باختر

کاشان - بهار ۸۵